

MDHC

MULTIDISCIPLINAIRE HORMONENCEL

2013

JAARVERSLAG

DEEL I: VOORWOORD BIJSTANDSMAGISTRAAT	2
DEEL II: INLEIDING.....	4
DEEL III: ALGEMENE SITUATIE.....	5
1. Bevoegdheden.....	5
2. Beleid.....	5
2.1 Internet – Blokkeren	5
2.2 Internationale aanpak.....	6
2.3 Opleiding.....	8
DEEL IV: FENOMEEN-BESCHRIJVING	9
1. Evolutie van het fenomeen	9
1.1 Aangetroffen stoffen.....	9
1.2 Internationaal.....	10
2. Problemen	12
2.1 Gebrek aan verzwarende omstandigheden.....	12
2.2 Anabolen en intrafamiliaal geweld	12
2.3 Anabolen in de gevangenis	13
2.4 Onderhouden van toxicomanie	14
2.5 Beeldvorming.....	14
DEEL V: VERWEZENLIJKINGEN	15
1. Verboden stoffen in de vetmesting en doping bij dieren	15
1.1 Gebruik.....	15
1.2 Zwendel - acties	16
2. Humane doping	18
2.1 Gebruik.....	18
2.2 Zwendel.....	18
3. Niet conforme geneesmiddelen.....	22
DEEL VI: GERECHTELIJKE BESLISSINGEN	24
DEEL VII: BEDREIGINGEN	26
DEEL VIII: BESLUIT	27
Bijlage 1: Overzicht Multidisciplinaire Hormonencel.....	28
Bijlage 2: Aanwijzingen - art 8 van de wet van 15 juli 1985.....	29
Bijlage 3: Analyseresultaten ‘niet aan alle criteria voldaan’	30
Bijlage 4: Kaarten 2012 en 2011	31

DEEL I: VOORWOORD

BIJSTANDSMAGISTRAAT

- Terugkijken en vooruitblikken -

Een nieuw jaarverslag van de hormonen - en dopingcel ligt voor u en de basisthema's zullen u als u de jaarverslagen al enige tijd opvolgt wellicht niet onbekend in de oren klinken.

Het is zaak dat de controles, die vorig jaar niet verminderd zijn, aantonen dat er nog steeds verboden hormonen worden aangetroffen zij het zoals in 2012 veeleer in de materiële monsters. Malafide vetmesters pogen onder de radar te blijven door van verschillende producten zeer kleine hoeveelheden te gebruiken en door producten toe te dienen die ook op natuurlijke wijze door de dieren aangemaakt worden .

Als u de jaarverslagen al een tijd opvolgt zult u ook kunnen merken dat er sprake is van een verschuiving van hormonengebruik bij het vetmesten van dieren naar humane doping.

De stijgende trend van het aantal inbreuken in het kader van humane doping zet zich ook in 2013 verder. Deze problematiek treft lang niet alleen ons land maar het gegeven dat er ook productie voor bodybuilders en fitnessers in ons land gebeurt, baart wel zorgen. De controles in de fitnesscentra bevestigen overigens dat de anabolen maar al te gretig verdeeld en gebruikt worden en praktijkgevallen tonen aan dat anabolengebruik een negatieve invloed heeft op het gedrag ondermeer bij aanvallen in het kader van intrafamiliaal geweld. Bijkomend wetenschappelijk onderzoek dringt zich op zodat uiteindelijk naast de schade voor de gezondheid van de gebruiker zelf ook de schade voor de omgeving van de gebruiker en de samenleving in zijn geheel kan voorkomen worden.

Ook het aantal inbreuken ' invoer van niet-conforme geneesmiddelen ' is aanzienlijk gestegen. De bestellingen bij illegale leveranciers via het internet, niet alleen van geneesmiddelen tegen erectiestoornissen maar ook van pijnstillers en antibiotica, lopen zeer vlot binnen en dit niettegenstaande enkele gerichte campagnes van het geneesmiddelenagentschap .

De voorbeeldige samenwerking met tal van actoren binnen het overlegplatform 'verkoop op afstand van voedsel en geneesmiddelen ' leidde tot een aantal concrete multidisciplinaire acties waardoor er stilaan een betere beeldvorming is van de manier waarop de illegale online-verkoop en verzending van namaakgeneesmiddelen verloopt.

Het past om in deze proloog tevens uit te kijken naar de volgende ritten. De op til staande hervorming van justitie biedt kansen voor een nog meer gespecialiseerde aanpak van de fenomenen die door de hormonen- en dopingcel worden opgevolgd.

Binnen het openbaar ministerie was de beweging om competenties en specialisaties te bundelen al een tijd geleden ingezet via de parketsamenwerkingsverbanden.

Straks zullen de nieuwe rechtbankvoorzitters in hun grotere omschrijvingen aan zet zijn en we durven stellig hopen dat zij bij het opstellen van hun zaakverdelingsreglementen rekening zullen houden met de reeds bestaande parketsamenwerkingsverbanden.

De hormonen- en dopingcel blijft ondertussen onverwijld verder timmeren aan de uitbouw en het verfijnen van de aanpak van inbreuken gepleegd door de vetmesters, dopinghandelaars en aanbieders van illegale en nagemaakte geneesmiddelen.

Francis Clarysse,

Hoofdcoördinator Expertisenetwerk Residuen en Voedselveiligheid.

DEEL II: INLEIDING

Dit jaarverslag wordt opgesteld ingevolge de beslissingen van de ministerraad van 17 maart 1995, 20 juni 1997 en 30 maart 2004. Op 1 oktober 1997 werd de nationale hormonencel omgevormd tot een multidisciplinaire hormonencel waarin vertegenwoordigers van alle betrokken diensten zetelen onder het toezicht van de bijstandsmagistraat.¹ De federale politie coördineert dit operationele platform.

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten en resultaten in de fenomenen 'hormonen: illegale vetmesting', 'doping bij dieren', 'humane doping' en 'farmaceutische criminaliteit' in de brede betekenis voor 2013.

Bijzondere dank aan de verbindingsofficieren van de inspectiediensten en de bijstandsmagistraat voor het leveren van informatie en de ondersteuning bij de opmaak van dit jaarrapport.

Verantwoordelijke uitgever

Jan Van den Boeynants
Gerechtigd commissaris
Diensthoofd FGP/DJB/Hormonen en Doping

Eindredactie

Tina Vandesteene
Strategisch analiste FGP/DJB/Hormonen en Doping

Vertaling
Drukkerij

Vertaaldienst geïntegreerde politie & justitie
Geïntegreerde politie

April 2014

¹ Cfr schema bijlage 1

DEEL III: ALGEMENE SITUATIE

1. Bevoegdheden

De Multidisciplinaire Hormonencel behandelt volgende fenomenen²:

- illegaal gebruik en zwendel van groeistimulatoren in de veeteelt
- zwendel van dopingproducten voor dieren
- zwendel van humane dopingproducten
- niet-conforme geneesmiddelen

“Niet-conforme geneesmiddelen” is een begrip dat een ruime lading dekt. Elke mogelijke fraude met geneesmiddelen, grondstoffen voor geneesmiddelen, ... valt hieronder. In de fenomenen hormonen in de veeteelt, doping bij dieren en humane doping gaat het ofwel om misbruik van legale middelen ofwel om niet-conforme middelen. Omdat dit veel te omvattend is, worden in de praktijk de 3 fenomenen apart gehouden en al wat niet onder de eerste drie kan worden geplaatst valt dan onder niet-conforme geneesmiddelen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor illegale verkoop van vermageringsproducten, antibiotica, namaak van geneesmiddelen ... Namaak van geneesmiddelen is een speciaal onderdeel van “niet-conforme geneesmiddelen” omdat hier niet alleen een inbreuk op de geneesmiddelenwetgeving wordt gepleegd maar ook op de wet van 15 mei 2007 betreffende de bestraffing van namaak en piraterij van intellectuele eigendomsrechten.

2. Beleid

2.1 Internet – Blokkeren

De cel Cybersquad van de Belgische Douane sloot in 2013, 236 .eu en 5 .be domeinnamen die namaakgoederen te koop aanboden. Meer dan de helft van deze afgesloten websites verkocht namaakgeneesmiddelen. Deze actie vond plaats in het kader van de internationale operatie "In our sites - Transatlantic III", gecoördineerd door Europol, waarbij wereldwijd 690

² Alle handelingen met substanties die hormonale, antihormonale, anabole, bèta-adrenergische, anti-infectieuze, antiparasitaire en anti-inflammatoire werking vallen onder de bevoegdheid van de Multidisciplinaire Hormonencel

domeinnamen gesloten werden. De actie vindt twee keer per jaar plaats waarbij alle websites kunnen gemeld worden en daarna herverdeeld worden zodat elk land 'zijn' websites kan afsluiten.

Zo werden er ook 74 .com domeinnamen doorgegeven aan de Amerikaanse overheid. De geblokkeerde domeinnamen verkochten voornamelijk namaakartikelen van gekende merkklodij en namaakgeneesmiddelen.

Cybersquad, stelt proces verbaal op op basis van artikel 19, § 1.3° van de wet van 15 mei 2007 (wet betreffende de bestraffing van namaak en piraterij van intellectuele eigendomsrechten) .

De Douane en de stichting tegen namaak wijzen voortdurend op de gevaren van nagemaakte goederen. De handel in namaak brengt de economie ernstige schade toe en ligt aan de basis van veel jobverlies; één van de doelstellingen van de Douane en van de FOD Economie bestaat er in de Belgische domeinnamen .be en .eu te zuiveren van alle handel in namaak.

Het grote aanbod dopingproducten op het internet en de vaststelling dat criminele figuren contacten leggen en resellers zoeken via het internet heeft geleid tot de oprichting van een apart **overlegplatform "Verkoop op afstand van voedsel en medicijnen"**. In dit overlegplatform zitten naast de vertegenwoordigers van de Multidisciplinaire Hormonencel ook ambtenaren werkzaam bij de Bijzondere Belasting Inspectie, de Cel Internetbewaking van de FOD Economie en de Cel Cybersquad van de FOD Financiën.

Het overlegplatform "Verkoop op afstand" heeft als doel best practices uit te wisselen en concrete gecoördineerde acties tussen verscheidene diensten te realiseren. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan het eindresultaat van de internettransactie namelijk het controleren van de inhoud van de bestelde goederen. Naast de jaarlijkse internationale actie Pangea ter bestrijding van de online verkoop van namaakgeneesmiddelen en illegale geneesmiddelen, worden ook regelmatig kleinere gecoördineerde acties uitgevoerd. Zo groeide bijvoorbeeld naar aanleiding van een controle-actie op niet EU-pakjes en het observeren van discussiefora het vermoeden dat ook pakjes vanuit Europese landen problematisch kunnen zijn. Onder leiding van het Belgian Internet Service Center³ werd een **multidisciplinaire actie** uitgevoerd bij verschillende vestigingen van een koerierbedrijf. Het doel van deze acties was om fiscale en andere problemen bij Europese zendingen in kaart te brengen, te inventariseren en aanwijzingen op te sporen die kunnen leiden tot vaststellingen die fiscale en niet-fiscale misdrijven aantonen.

2.2 Internationale aanpak

EU prioriteit

Op Europees vlak is een Serious Organised Crime Threat Assessment uitgevoerd onder leiding van Europol. Op basis van deze dreigingsanalyse heeft de Europese Raad een prioriteit gemaakt van *'Namaak van goederen, illegale handel in inferieure goederen en goederen die de gezondheid schaden of de veiligheidsvoorschriften niet naleven'*.

³ Het BISC maakt deel uit van de Bijzondere Belastinginspectie.

Namaak van goederen vormt een inbreuk op het intellectuele eigendomsrecht. Dit heeft een ernstige impact, niet alleen omdat er geen taksen worden betaald maar vooral omdat een daling van de inkomsten leidt tot minder investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie zoals onderzoek naar nieuwe medicatie.

Naast de namaak gelinkt aan het intellectuele eigendomsrecht is er ook een uitgebreide handel in goederen van slechte kwaliteit. Er is een duidelijke stijging van in beslag genomen 'namaak'goederen met een impact op gezondheid en veiligheid zoals voedsel, drank, geneesmiddelen maar ook huishoudtoestellen en speelgoed.

Vooraf geneesmiddelen, waaronder de meeste dopingproducten, komen steeds vaker voor. Illegale online apotheken spelen hier een belangrijke rol door het beperkte risico op betrapping voor criminele organisaties. De gevolgen voor de gezondheid zijn niet te onderschatten.

In een aantal Europese landen zijn ook al namaakgeneesmiddelen in het legale circuit terecht gekomen. In sommige dossiers was er betrokkenheid van Belgen maar op de Belgische legale markt zijn nog geen namaakproducten ontdekt.

EU Richtlijn

De Europese richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik werd aangepast en geactualiseerd door de nieuwe richtlijn 2011/62/EU van 8 juni 2011 om te verhinderen dat vervalste geneesmiddelen in de legale distributieketen belanden. Deze richtlijn werd omgezet in nationale wetgeving door:

- de wet van 20 juni 2013 tot wijziging van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen
- het koninklijk besluit van 19 september 2013 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 december 2006 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik en
- het koninklijk besluit van 19 september 2013 tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers

Een van de belangrijke items van de nieuwe wetgeving is het feit dat elke operator moet controleren of zijn commerciële partner over de nodige vergunningen beschikt. De wetgeving beperkte zich vroeger tot de fabrikanten en groothandelaars terwijl er intussen heel wat tussenhandelaren zijn die vaak de goederen zelfs niet meer fysiek in handen krijgen. Ook producenten buiten de Europese Unie worden aan een strengere controle onderworpen.

Een ander belangrijk punt is het registreren/identificeren van legale internetwebsites. Uit een studie van de National Association of Boards of Pharmacies blijkt dat 96% van de internetwebsites die geneesmiddelen verkopen, niet aan de regels voldoen.⁴

⁴ National Association of Boards of Pharmacies, Internet Drug Outlet Identification Program Updated Progress Report for State and Federal Regulators: April 2012 (<http://www.nabp.net/news/assets/IDOIReportApril11.pdf>)

De nieuwe wetgeving verplicht geregistreerde geneesmiddelenwebsites te voorzien in een EU-logo en een link naar het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten zodat de legale websites herkenbaar zijn.

2.3 Opleiding

In 2013 werden 3 vormingen voor de politie georganiseerd. Twee in het raam van de functionele gerechtelijke opleiding, de derde door de Oost-Vlaamse politieschool. Deze politieschool heeft de tweedaagse module hormonen en doping geïntegreerd in de basisopleiding hoofdinspecteur. Aan deze opleiding werd een praktijkoefening gekoppeld waarbij 6 fitnesscentra en 2 renbanen werden gecontroleerd (resultaten cfr deel V.2.1).

DEEL IV: FENOMEEN- BESCHRIJVING

1. Evolutie van het fenomeen

1.1 Aangetroffen stoffen

1.1.1 *Veeteelt*

Op het vlak van **gebruik** werden bij runderen de substanties dexamethasone, prednisolone, alfanortestosteron en thiouracil aangetroffen. Bij de onderzoeken op de bedrijven dient er rekening gehouden te worden bij het al dan niet natuurlijk voorkomen van deze substanties of het niet geoorloofd gebruik ervan. Hier werden geen vaststellingen gedaan. Bij varkens werden er bedrijfscontroles uitgevoerd na het vaststellen van de aanwezigheid van betanortestosteron, een substantie die natuurlijk kan voorkomen bij mannelijke varkens. In al deze gevallen konden geen overtredingen qua gebruik worden vastgesteld.

Wat betreft het **bezit** werden op enkele bedrijven verboden hormonale substanties aangetroffen in materiële monsters (spuiten, naalden, flacons). Deze konden daarentegen niet aangetoond worden in de dieren.

1.1.2 *Doping bij dieren*

Enkele paarden testten positief op clenbuterol. Het is echter niet zozeer door dopingcontroles dat doping bij dieren wordt vastgesteld. Uit onderzoeken bij malafide dierenartsen bleek dat paarden Sustanon en Laurabolin toegediend kregen. Telkens dient er onderzocht te worden of deze paarden uitgesloten werden van de voedselketen.

1.1.3 *Humane doping*

Zoals andere jaren zijn androgenen goed voor ongeveer 80% van de inbeslagnames. Producten met methandienone en testosterone blijven populair. Maar daarnaast zijn er 2 duidelijke trends. Er komen steeds meer research chemicals op de markt en ondanks de exuberante prijzen is er duidelijk een afzetmarkt.⁵

⁵ Dit blijkt niet alleen uit de beslagnames in ons land maar wordt ook beschreven in het rapport van de Australian Crime Commission: Organised crime and drugs in Sport. New generations performance and image enhancing drugs and organised criminal involvement in their use in professional sport.

Daarnaast veranderen de toedieningswijzen, de meest gekende zijn de geneesmiddelen in pilvorm en de injecteerbare middelen. In de inbeslagnames verschijnen steeds meer liquide producten onder de vorm van drinkbare gel of een spray om onder de tong te vernevelen. Ook sprays met bijvoorbeeld anti-oestrogenen om op het lichaam te vernevelen komen voor. Deze worden op de buik, schouders en armen gespoten.

Deze orale middelen zijn ook handiger om de douane te omzeilen als ze verpakt worden als dagdagelijks product. Zo trof de douane potten 'confituur' aan met sildenafil (erectiestimulerend).

Deze vloeibare middelen zijn aantrekkelijker wegens het gemak om in te nemen en wekken ook de indruk minder schadelijk te zijn. Een andere verkoopstruc om producten aantrekkelijk te maken voor jongeren is het gebruik van inscripties op tabletten zoals de "f" van Facebook of de naam van een populaire fastfood keten.

1.2 Internationaal

1.2.1 Handel in diergeneesmiddelen

Bij onze noorderburen werd een 69-jarige man aangehouden met 5 kg oestradiol. Hij is eigenaar van een diergeneesmiddelenbedrijf maar hij heeft geen vergunning voor deze groeibevorderaar. Deze hoeveelheid volstaat voor de productie van ongeveer 50 liter hormonenpreparaat waarmee tienduizenden runderen kunnen worden behandeld. De residuen van deze stof zijn zeer moeilijk tot niet op te sporen .

Een andere actie waarbij 1300 kg illegale diergeneesmiddelen waaronder dexamethasone en dexamethasone-isonicotinoaat werden in beslag genomen leidde tot het arresteren van 24 personen waaronder 17 Spanjaarden en 7 Italianen.

Het afgelopen jaar werden in Europa nog verschillende onderzoeken gevoerd naar het illegaal gebruik van groeibevorderaars en antibiotica. Zo werd nog een netwerk van apothekers en dierenartsen ontmanteld die illegaal antibiotica (Shotapen, Synolux, Duphamex, Excenel,..) leverden aan veehouders. In een ander dossier werden 2 personen gearresteerd die bovine somatotropine verkochten.

Namaak is niet alleen problematisch bij humane geneesmiddelen, in 2013 werden in enkele lidstaten verschillende namaak diergeneesmiddelen in beslag genomen zoals Micotil, Tylan, Nuflor, Marbocyl en Azlamycin.

Niet zozeer in België maar in een groot deel van de ons omringende landen is de verkoop van diergeneesmiddelen big business geworden. Er is een duidelijke toename van het aantal websites die illegaal,

zonder vergunning diergeneesmiddelen verkopen. De verschillende wetgevingen maken het ook niet eenvoudig. Zo mag je in België geen diergeneesmiddelen verkopen via internet, in andere landen alleen de niet-voorschriftplichtige en in sommige landen mag je alles verkopen via internet.

1.2.2 *Onderzoeken in het raam van humane anabolica*

Een **Nederlands** echtpaar werd aangehouden nadat in hun woning een illegaal laboratorium werd aangetroffen dat anabolen leverde van de merken Dutch Dragon, DNA Pharma, Pro Gear e.a. Ze hadden verschillende afnemers in Nederland, België en Frankrijk.

De **Spaanse politie** heeft een dopinghandel ontmanteld in Mallorca. Na het gelijktijdig uitvoeren van elf huiszoekingen in Mallorca heeft de politie tien mensen aangehouden die een netwerk vormden voor het verdelen van anabolen. Naast de anabolen, hormonen, cortico's en andere geneesmiddelen werden hologrammen, etiketten en lege verpakkingen en flesjes aangetroffen. Dit alles wees erop dat de geneesmiddelen ter plaatse werden aangemaakt en vervalst. De kopstukken van de bende waren twee Bulgaren die reeds twee jaar voordien waren opgepakt voor gelijkaardige feiten.

Hun cliënteel bestond vooral uit fitnessbeoefenaars en portiers van discotheken die via de inname van deze producten hun spiervolume wilden doen toenemen. De dosis die zij innamen was steeds veel hoger dan diegene die een arts zou voorschrijven bij therapeutisch gebruik.

Vijf andere leden van het netwerk hadden zich al bezondigd aan het opzettelijk veroorzaken van verkeersongevallen om de verzekeringsmaatschappijen op te lichten.

Het controleren van het vervoer over de weg kan leiden tot het aantreffen van grotere hoeveelheden anabolen. Zo werd een lichte vrachtwagen uit Bulgarije maar bestuurd door een Belg, in een van onze buurlanden gecontroleerd en hierin zaten 5000 doosjes anabolen verstoppt, goed voor een totaal van 25.000 tabletten en 20.000 ampullen. De verdachte liep in ons land ook al 2 keer tegen de lamp met anabolen.

1.2.3 *Namaak geneesmiddelen*

Operatie **Pangea**⁶ ging dit jaar in juni voor de zesde keer door. In vergelijking met andere jaren werden veel meer zendingen gecontroleerd en inbeslaggenomen. Wereldwijd zijn 58.000 pakketten onderschept. De waarde wordt geschat op 41 miljoen dollar. Aan de actie wordt ook een publiciteitscampagne verbonden om de bevolking te waarschuwen voor de gezondheidsrisico's. Enkele voorbeelden:

De drang om te vermageren zet veel mensen aan om illegale geneesmiddelen te kopen via internet. In de praktijk hebben ze echter geen idee waaraan ze beginnen. Zo werden in Quebec 26 gevallen van **clenbuterol-intoxicatie** vastgesteld, voornamelijk bij vrouwen en tienermeisjes die gewicht wilden verliezen. Dit geneesmiddel (Ventipulmin) dat enkel bestemd is om paarden

⁶ Operatie Pangea is een actie gecoördineerd door Interpol waarbij de focus gedurende een week lang wordt gelegd op de online verkoop van nagemaakte en illegale geneesmiddelen. België participeerde met politie, douane en het geneesmiddelenagentschap.

met ademhalingsproblemen te behandelen, wordt regelmatig gebruikt omwille van zijn afslankende eigenschappen.

Erger gesteld is het met de verkoop van **DNP**. DNP (2,4-dinitrophenol) werd ooit als geneesmiddel gebruikt voor de behandeling van obesitas. Het is een zeer gevaarlijk product (en daarom verboden voor menselijk gebruik door de Food and Drug Administration begin jaren '30). DNP wordt gebruikt als pesticide en kan dus gemakkelijk geïmporteerd worden, daarna wordt het in pilvorm gegoten (populair als afslankingsmiddel) met alle gevolgen van dien.

Er zijn al verschillende mensen gestorven door het gebruik van DNP dit jaar onder meer in Groot-Brittannië en Polen. In de meeste gevallen gaat het om adolescenten of twintigers. Het is vooral bijzonder schadelijk omdat er geen antgifif voor bestaat waardoor artsen machteloos staan.

2. Problemen

2.1 Gebrek aan verzwarende omstandigheden

In de drugwetgeving bestaan er verzwarende omstandigheden o.a. wanneer inbreuken worden gepleegd ten aanzien van minderjarigen of wanneer druggebruik een ongeneeslijke ziekte, blijvende arbeidsongeschiktheid, zware verminking of de dood veroorzaakt.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat dienden eind 2011 een wetsvoorstel in om verzwarende omstandigheden in te voeren voor hormonen en dopingcriminaliteit.⁷

Na 2 jaar is de wetswijziging nog steeds niet doorgevoerd.

2.2 Anabolen en intrafamiliaal geweld

Dat anabolica lichamelijke schade veroorzaken is al lang gekend. Maar het mentale aspect wordt vaak onderschat. De weinig beschikbare studies tonen aan dat anabolengebruik leidt tot prikkelbaarheid, angst, depressie, stemmingswisselingen maar ook tot agressie.⁸

⁷ Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 2 van de drugswet van 24 februari 1921 met het oog op de invoering van verzwarende omstandigheden in het kader van de handel van hormonale substanties voor menselijk gebruik. Wetgevingsstuk 5-1274/1 ingediend door de heer Tommelein, de heer Beke, de heer Anciaux en de heer Delpérée.

Wetsvoorstel tot wijziging, wat betreft de handel van hormonale substanties voor menselijk gebruik, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica. Parlementair Document 53K1897 ingediend door Mevr. Lahaye-Battheu, Mevr. Somers, Mevr. Van Cauter en Mevr. Rutten.

Hierdoor benadeelt de betrokkene niet alleen zichzelf maar berokkent hij ook schade aan anderen. In bepaalde onderzoeken worden momenteel wel drug en alcohol testen gedaan maar voor anabolen is dit in België niet het geval. In Zweden schenkt men steeds meer aandacht aan deze problematiek en indien het van belang kan zijn voor het onderzoek worden urinestalen van verdachten van geweldsdelicten en diefstal getest op anabolen.⁹

In de praktijk komt de relatie tussen anabolen en agressie steeds meer voor. Zo deed iemand in 2013 aangifte van het anabolengebruik door een familielid omwille van diens agressieve gedrag. De politie voerde een huiszoeking uit waarbij de verdachte zich bijzonder agressief gedroeg. Ook tijdens het verhoor merkten de onderzoekers heel wat stemmingswisselingen op van agressief naar heel emotioneel gedrag.

De rechtbank oordeelde dat een werkstraf de beste replek was op de delinquente en agressieve gedragingen van de betrokkene.

In een andere zaak terroriseerde een anabolengebruiker zijn ex-vriendin. Uit het onderzoek bleek dat meerdere personen slagen en verwondingen opliepen. Naast de ex-vriendin kregen ook een portier, een parkeerwachter en enkele omstaanders klappen. Tijdens een huiszoeking bleek de betrokkene enkele pillen en injecteerbare anabolen te bezitten. Hij kreeg een gevangenisstraf van 15 maanden met uitstel en een geldboete van 6.000 euro waarvan 5.400 euro met uitstel. Een van de probatievoorwaarden was het absolute verbod van het gebruik van verdovende, psychotrope en hormonale middelen behalve medicatie voorgeschreven door de behandelende geneesheer.

2.3 Anabolen in de gevangenis

Net zoals drugs worden ook anabolen in de gevangenis gesmokkeld. In Denemarken was er een vermoeden dat het gebruik van anabolen in de gevangenis een belangrijke rol speelde bij het agressieve gedrag van gedetineerden.¹⁰ Daarom voerde de overheid een systeem in waarbij gedetineerden alleen gebruik kunnen maken van de fitnessfaciliteiten als ze een contract tekenen om urine af te staan voor dopingcontroles. Een positieve plas, weigering van de dopingcontrole of het bezit van anabolen resulteert in 2 jaar uitsluiting van de gym in de gevangenis.

Ook in België doken in 2013 een aantal keer dopingproducten op bij controles van de cellen.

⁸ LINDQVIST, A., e.a., A retrospective 30-year follow-up study of former Swedish-elite male athletes in power sports with a past anabolic androgenic steroids use: a focus on mental health. *British Journal of Sports Medicine*. 2013 Oct;47(15):965-9.

BEAVER, ., e.a, Anabolic-Androgenic Steroid Use and Involvement in Violent Behavior in a Nationally Representative Sample of Young Adult Males in the United States. *American Journal of Public Health*. 2008;98:2185–2187.

TRENTON A., CURRIER, G., Behavioral manifestations of anabolic steroid use. *CNS Drugs*. 2005, 19 (7), 571-595.

⁹ Strategy for stopping steroids. (Project partners: Denmark, the Netherlands, Sweden, Poland and Cyprus) Denmark 2012. www.antidoping.dk (infoteket)

¹⁰ *Idem*

2.4 Onderhouden van toxicomanie

De drugwet stelt het onderhouden van afhankelijkheid door dokters strafbaar. Dit geldt echter niet voor geneesmiddelen die onder het K.B. van 12 april 1974 vallen zoals dopingproducten.

Ook in 2013 kwamen enkele dokters in opspraak voor het voorschrijven van hormonale stoffen zonder therapeutische noodzaak. Deze artsen aanpakken is moeilijk omdat ze vrijheid van voorschrijven hebben. Een dokter is vorig jaar schuldig verklaard voor intellectuele valsheid bij het voorschrijven van anabolica. De rechtbank oordeelde dat de dokter producten voorschreef terwijl er geen noodzaak was en hiermee ook de gezondheid van zijn patiënt in het gedrang bracht. Hij kreeg opschorting van de uitspraak. Ook de gebruiker ging niet vrijuit en kreeg een werkstraf en een geldboete.

Uitbreiding van artikel 3§3 van de drugwet naar geneesmiddelen die onder het K.B. van 12 april 1974 vallen zou de zaken vergemakkelijken en ook een duidelijk signaal geven naar dokters.

2.5 Beeldvorming

Anabolicagebruik wordt te vaak gemeten aan de hand van het aantal positieve controles bij sporters terwijl doping niet meer alleen omwille van competitie gebruikt wordt. Een grote groep mensen wil er slanker, gespierder uitzien zonder fysieke inspanning.

In prevalentiestudies komt het aspect van dopingproducten amper voor waardoor er nauwelijks een beeld kan worden gevormd van de problematiek.

De jaarlijkse Needle and Syringe Program Surveys in Australië, Engeland en Wales tonen duidelijk toenames van het injecteren van anabolen sinds 2010.¹¹ In bepaalde regio's was in 2012 meer dan 50% van de respondenten de voorbije 3 jaar gestart met injecteren van Performance and Image Enhancing Drugs (PIED).¹² Een andere studie toonde aan dat 86% van de ingespoten producten anabole steroïden betroffen, 32% injecteerden groeihormonen en 16% chonadotrofines. Ook insuline en melanotan kwamen geregeld voor.¹³ Meer dan een kwart van de respondenten in deze Britse studie was jonger dan 25 jaar!

Het injecteren van groeihormonen en andere hormonale producten zorgt naast de gevolgen van de producten zelf nog voor ernstige gezondheidsrisico's op vlak van HIV, hepatitis, enz. Het toenemend gebruik van PIED wordt ook in Australië bevestigd door de sterke stijging van het aantal inbeslagnames anabolen aan de grens.

¹¹ IVERSEN, J., e.a. 'Are people who inject performance and image-enhancing drugs an increasing population of Needle and Syringe Program attendees?', 2013, *Drug and Alcohol Review*, vol. 32, no. 2, pp. 205 - 207

¹² Australian National Council on Drugs Position Paper, Needle and Syringe Programs, October 2013

¹³ HOPE, V., e.a. Prevalence of, and risk factors for, HIV, hepatitis B and C infections among men who inject image and performance enhancing drugs: a cross-sectional study. 2013. *British Medical Journal*, vol. 3 issue 9.

DEEL V: VERWEZENLIJKINGEN

1. Verboden stoffen in de vetmesting en doping bij dieren

1.1 Gebruik

Alle landen van de Europese Unie controleren dieren en vlees op aanwezigheid van residu's volgens een controleplan voor **gerichte monsternemingen**.¹⁴ Deze gerichte monsternemingen gebeuren steekproefsgewijs en op onverwachte tijdstippen.¹⁵ Deze monsternemingen worden uitgevoerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen zonder tussenkomst van een politiedienst.

Er worden ook **verdachte monsternemingen** uitgevoerd maar die kunnen enkel plaatsvinden indien er voorafgaande en daadwerkelijke aanwijzingen zijn van toediening.¹⁶ De verdachte monsternemingen worden uitgevoerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, alleen (in het slachthuis) of in samenwerking met de politiediensten (op de bedrijven). Deze monsternemingen worden gepland door de Multidisciplinaire Hormonencel of ook op vraag van de parketten.

Voor **doping bij dieren** is de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Directoraat Generaal Dier, Plant en Voeding bevoegd in het kader van dierenwelzijn.

Bij de gerichte en verdachte monsternemingen zijn drie resultaten mogelijk: 'conform', 'niet aan alle criteria voldaan' en 'niet conform'. De niet conforme resultaten leveren het bewijs dat illegale groeistimulators zijn gebruikt, de resultaten 'niet aan alle criteria voldaan' worden gebruikt als zachte informatie en kunnen als aanwijzing worden gebruikt.¹⁷

Om een beeld te krijgen van enerzijds het aantal resultaten 'niet conform' en 'niet aan alle criteria voldaan' en anderzijds de geografische spreiding ervan, volgt hierna de kaart van 2013. De kaarten van 2012 en 2011 zitten in bijlage.

Er is een lichte stijging van het aantal niet conforme vaststellingen ten opzichte van vorig jaar maar in vergelijking met de laatste jaren blijft dit aantal relatief stabiel.

¹⁴ Richtlijn 96/23/EG

¹⁵ Artikel 6 van de wet van 15 juli 1985

¹⁶ Artikel 8 van de wet van 15 juli 1985 Lijst van mogelijke aanwijzingen in bijlage 2

¹⁷ Analyseresultaten 'niet aan alle criteria voldaan' zijn resultaten waar er vermoedens zijn van externe toediening maar die niet voldoen aan de wettelijk voorwaarden om als "niet conform" te beschouwen
Cfr bijlage 3

Paarden

Sinds er een groot aantal inbreuken werden vastgesteld na een controle van een renbaan in 2010, geniet de paardensector onze belangstelling. Ook in 2013 werden er een aantal dossiers opgestart tegen personen die handel dreven in of hun paarden inspoten met verboden middelen. Er lopen een aantal onderzoeken naar personen en dierenartsen die clenbuterol, clopixol, fenylbutazone e.a. hebben toegediend aan paarden (die staan ingeschreven als bestemd voor de slacht). Tijdens een van de zoekingen werd DES aangetroffen, een product jaren misbruikt in de vetmesting. Wat doet een paardenhandelaar hiermee?

Er werden ook 2 controles uitgevoerd op een renbaan. Bij een van deze controles verkozen sommige deelnemers niet aan de koers deel te nemen en werden geen inbreuken vastgesteld. De andere actie leidde tot de vaststelling dat clenbuterol nog steeds veelvuldig wordt toegediend aan 'wedstrijd'(slacht)paarden.

Vonnissen en arresten

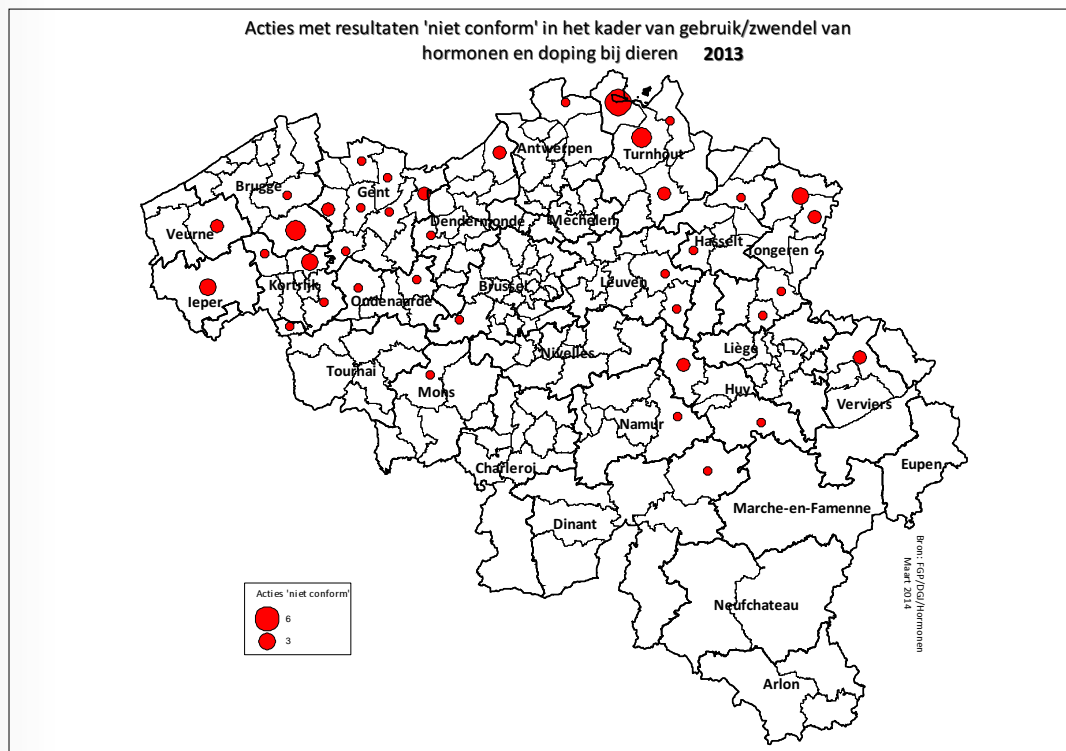
Tijdens een paardenrace brak een paard een been. Daarbij kwam de 15-jarige jockey ten val die enkele dagen in coma lag. Uit de analyse bleek dat het paard Fenylbutazone, aspirine en Omeprazole was toegediend. Uit de analyse van het oogstaal bleek de aanwezigheid van clenbuterol. Tijdens de huiszoeking werden nog meer verboden producten aangetroffen. De analyse van de spuiten toonde niet alleen clenbuterol maar ook dexamethasone aan. Frequentie toediening van dexamethasone veroorzaakt botontkalking. Op 2 jaar tijd zijn 7 paarden van de verdachte verongelukt door een gebroken been, de verdachte moet zich dus bewust geweest zijn van het risico op botontkalking door doping van zijn paarden.

De rechtbank veroordeelde de verdachte tot een gevangenisstraf van 18 maanden en een geldboete van 33.000 euro.¹⁸ De dierenarts die vaccins bij de verdachte achterliet en een niet geregistreerd geneesmiddel inspoot kreeg een geldboete van 11.000 euro.

Een Belgische dierenarts baat in Duitsland een groot varkenbedrijf uit. Via de gegevens van de telefoontap en de toedienings- en verschaffingsdocumenten kwamen de onderzoekers erop uit dat de dierenarts producten leverde en diagnoses stelde van op 800 km afstand. Terwijl de dierenarts zich in Duitsland bevond, gaven boeren telefonisch hun bestelling door die werd klaargemaakt en afgeleverd door zijn vrouw. Er werd geen diagnose gesteld (zoals wettelijk verplicht is) en documenten werden vervalst. De aflevering van Doxyral (antibioticum) nam buitensporige proporties aan namelijk 1434 kg op één jaar tijd.

De dierenarts en zijn vrouw werden vervolgd voor verschillende inbreuken ondermeer valsheid in geschrifte, gebruik van valse stukken, inbreuken op de geneesmiddelenwetgeving, ... Hij werd veroordeeld tot één jaar gevangenisstraf met uitstel en een geldboete van 55.000 euro waarvan de helft met uitstel. Zijn vrouw kreeg 6 maanden gevangenisstraf met uitstel en een geldboete van 16.500 euro waarvan de helft met uitstel. Een van zijn afnemers werd veroordeeld onder andere voor het stellen van diergeneeskundige handelingen en het toedienen van stoffen met hormonale werking. Hij kreeg 6 maand met uitstel en een geldboete van 33.000 euro waarvan een derde effectief. Deze laatste ging in beroep maar het vonnis werd bevestigd.

¹⁸ Betrokkene tekende beroep aan.

2. Humane doping

2.1 Gebruik

Het gebruik van doping bij sporters wordt geregeld door decreten uitgevaardigd door de Gemeenschappen. Hierin worden aan de controleartsen specifieke bevoegdheden gegeven. De lokale en federale politie hebben slechts een algemene en geen bijzondere bevoegdheid in het kader van deze decreten.

Bij controles in 11 fitnesscentra in Vlaanderen werden 147 sporters gecontroleerd met 29 overtredingen als resultaat. 25 sporters testten positief op verboden stoffen, 1 sporter had anabolen op zak en 3 sporters weigerden de dopingcontrole te ondergaan wat gelijkgesteld wordt met een positieve controle.

Op initiatief van de Oost-Vlaamse politieschool, de bijstandsmagistraat en het parket Dendermonde hebben het Vlaams Dopingagentschap en leden van de federale en lokale politie in de lente 6 fitnesscentra in Oost-Vlaanderen bezocht. Bij deze grootschalige dopingcontrole werden 74 sporters getest. 23% testte positief.

2.2 Zwendel

De aanpak van de zwendel in hormonale producten is een federale materie. Eerst worden hierna enkele dossiers besproken. Daarna volgt een kaart met de acties van 2013 die zijn uitgevoerd in het kader van de zwendel in humane doping en waarvan de hormonencel op de

hoogte is gebracht.¹⁹ De acties hebben betrekking op huiszoeken en inbeslagnames. Deze gebeurtenissen worden ons gemeld door één van de partners van de cel. Zo wordt steeds proces-verbaal opgesteld door de douane, de politie, het FAVV²⁰ en FAGG²¹ wanneer bij controle van postzendingen wordt vastgesteld dat het om een inbreuk gaat op de hormonenwetgeving en met name het KB van 12 april 1974.²²

De stijgende trend van het aantal vastgestelde inbreuken in het kader van humane doping zet zich ook in 2013 verder. In de inbeslagnames neemt het aandeel injecteerbare middelen ook toe. Deze middelen zijn niet alleen duurder dan orale dopingproducten maar vormen ook grotere risico's voor de volksgezondheid. Dit komt door de sterkere concentraties en de risico's gebonden aan injecteren zonder medische kennis. De middelen moeten meestal gekoeld worden bewaard terwijl ze met de post uit Aziatische landen worden verstuurd.

Het aanmaken van dopingproducten vereist weinig gespecialiseerde kennis, 'recepten' staan op het internet. 2012 was een kantelmoment omdat 2 jaar op rij productiemateriaal en grondstoffen in beslag werden genomen. In 2013 steeg de hoeveelheid in beslag genomen grondstoffen tot 11 kg en lijkt de verschuiving van uitsluitend verkoop naar productie een feit.

De dopingproblematiek treft niet alleen ons land. Op de luchthaven van Bierset komen veel goederen in transit toe. De douanediensten troffen vooral androgenen en groeihormonen aan. Deze goederen in transit zijn vooral bestemd zijn voor Nederland, Groot-Brittannië, Spanje en Italië. In 85% van de gevallen betrof het land van herkomst China. In één dossier werd systematisch testosterongrundstof, in totaal meer dan 100 kg, verscheept vanuit China naar een niet EU-bestemming.

De federale gerechtelijke politie nam enkele personen op voor de **productie** en verkoop van doping. De hoofdverdachte had samen met een Nederlander een nieuwe handel opgestart. Na deze arrestaties voerde de Nederlandse politie een huiszoeking uit en ontdekte het dopinglaboratorium. Er werd een grote partij grondstoffen, een mengmachine, een tabletteermachine en een grote partij eindproducten zoals testosteron, nandrolon en clenbuterol gevonden. De producten waren bedoeld voor bodybuilders en fitnessers.

¹⁹ De kaarten met de gegevens van 2012 en 2011 staan in bijlage 4

²⁰ Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

²¹ Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten

²² Bij de vaststellingen hebben we 2 hormonale producten nl. melatonine en DHEA uit de tellingen gehaald. Melatonine wordt gebruikt om de slaap te bevorderen, DHEA wordt vaak gepromoot als middel tegen veroudering. Indien tijdens een inbeslagname enkel Melatonine/DHEA voorkomt, wordt deze bij niet conforme geneesmiddelen geteld ondanks het feit dat dit hormonale substanties zijn. Men kan er immers vanuit gaan dat de gebruiker zich laat misleiden door publiciteitscampagnes. De inbreuken op de kaarten 'humane doping' houden verband met producten die sportprestaties verbeteren of de fysieke figuur verbeteren.

De hoofdverdachten boden hun producten aan onder een nieuwe merknaam via een website en zochten een afzetmarkt in Nederland, België (N en F), Zweden, de Baltische staten en Bulgarije.

De Belg was niet aan zijn proefstuk toe en had eerder al geïnvesteerd in een dopinglaboratorium maar liep ook toen tegen de lamp.

Nadat de **douane** de grondstoffen stanozolol en methandrostenolone had onderschept, startte de politie een onderzoek naar de geadresseerde. Hij had een drietal bestellingen gedaan in China. Met de eerste bestelling had hij zelf getracht om de grondstoffen te capsuleren wat niet bijster gelukt was. De tweede bestelling werd onderschept. Met de grondstoffen van de derde bestelling was hij bij een bedrijf gegaan voor capsulering. Met 1 kg grondstof heeft hij 35.700 capsules gemaakt waarvan er 22.260 werden in beslag genomen. Deze capsules verkocht hij als voedingssupplement en dit leverde hem €20.900 pure winst op. De dealer had een voedingssupplementenwinkel en verkocht deze producten onder de toonbank met hetzelfde label als de reguliere producten.

Advertenties die anabolen en aanverwante stoffen aanbieden vind je veel te gemakkelijk op het **internet**. Veel van deze aanbiedingen gebeuren door Nederlanders en Fransen die hun advertentie plaatsen op een site .be.

Bij iedere vaststelling werd de verantwoordelijke van de website gecontacteerd met als doel de advertentie te laten verwijderen en tevens de verantwoordelijke van de site te wijzen op de illegale aanbiedingen die op zijn site verschijnen.

De meeste sites hebben hierop positief gereageerd maar sommige aanbieders antwoorden niet op onze vraag. Zij die niet meewerken bevinden zich meestal in ons buurland.

Vonnissen en arresten

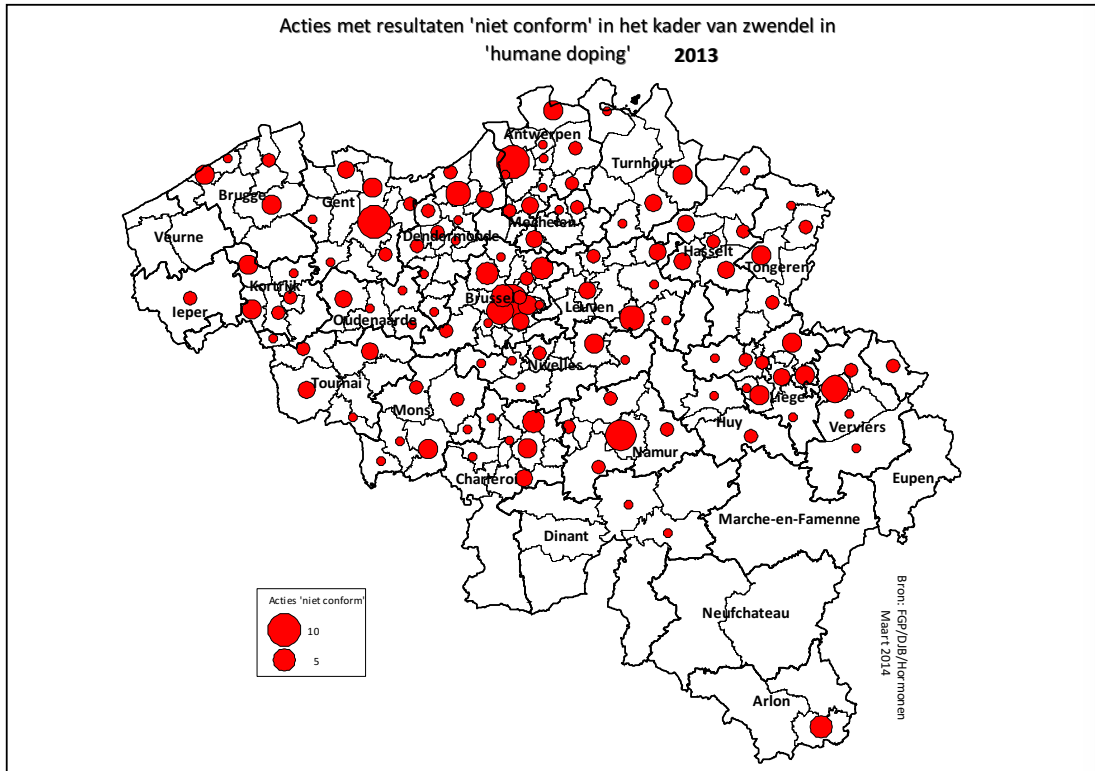
In 2010 overleed een bodybuilder bij wie een autopsie werd uitgevoerd. De wetsdokter schreef het overlijden toe aan chronisch gebruik van hormoonproducten met vergroting van talrijke organen en uitputting van het hart tot gevolg.

De leverancier van de bodybuilder, actief in het portiersmilieu, werd al bij een vorige inbreuk veroordeeld voor het bezit van hormonale producten en was ook al eens 2 jaar geschorst door de Vlaamse Gemeenschap wegens doping. Tijdens de huiszoeking trof de politie allerlei producten aan. De rechtbank tilde zwaar aan de feiten en veroordeelde de dealer tot een gevangenisstraf van 10 maanden en een geldboete van 5.500 euro.

Bij een fitnessuitbater werden in de garage en in het voertuig een kleine hoeveelheid dopingmiddelen aangetroffen. In eerste aanleg veroordeelde de rechtbank hem tot een gevangenisstraf van 6 maand met uitstel en een geldboete van 27.500€ waarvan 16.500€ effectief. Het Hof van Beroep beperkte de straf tot enkel een geldboete van 16.500€ waarvan 5.500€ effectief. De verdachte kwam eerder al in aanraking met het gerecht voor onopzettelijke slagen en verwondingen.

Een Oost-Vlaamse verdachte hield er voor zijn leeftijd een riante levensstijl op na. Hij verdeelde anabolen in fitnesscentra in verschillende steden en leverde ook anabolen aan portiers. De huiszoeking resulteerde positief. Naast hormonale producten en marihuana trof de politie 16

simkaarten en 3 GSM's aan. Hij kocht zijn producten in Nederland. Het openbaar ministerie vorderde op basis van het patrimoniumonderzoek de verbeurdverklaring van 103.000 euro. De rechtbank veroordeelde de beklagde tot een werkstraf van 200 uren en een geldboete van 30.000 euro waarvan de helft effectief. 50.000 werd verbeurd verklaard, eveneens de helft effectief maar ook zijn luxe-auto werd verbeurd verklaard.²³

²³ De beklagde heeft beroep aangetekend.

3. Niet conforme geneesmiddelen

Naast diergeneesmiddelen en humane dopingproducten worden jaarlijks nog heel wat andere niet conforme geneesmiddelen in beslag genomen. Meestal worden de producten via Internet besteld en onderschept door de douane. Het FAGG staat in voor de opvolging en afhandeling van de inbreuken.

De gegevens op de hiernavolgende kaarten zijn inbreuken vastgesteld door het FAGG en de douanedienst GAD Zaventem. Het aantal inbreuken in het raam van niet conforme geneesmiddelen ligt veel hoger dan de inbreuken bij de vetmesting of humane doping. De schaal van deze kaarten is dan ook aangepast.

Het aantal inbreuken 'invoer van niet-conforme geneesmiddelen' is verdubbeld ten opzichte van 2012. 50% van de onderscheppingen betreft geneesmiddelen tegen erectiestoornissen. Het is onbegrijpelijk dat ook heel wat pijnstillers en antibiotica via internet worden besteld terwijl deze op de legale markt te verkrijgen zijn (al dan niet op voorschrift).

Het gebruik van niet conforme geneesmiddelen houdt ernstige gezondheidsrisico's in. Consumenten zijn zich te weinig bewust van deze risico's. Het geneesmiddelenagentschap heeft daarom 2 campagnes gevoerd met betrekking tot het verantwoord gebruik van geneesmiddelen en het aankopen van geneesmiddelen via internet.²⁴

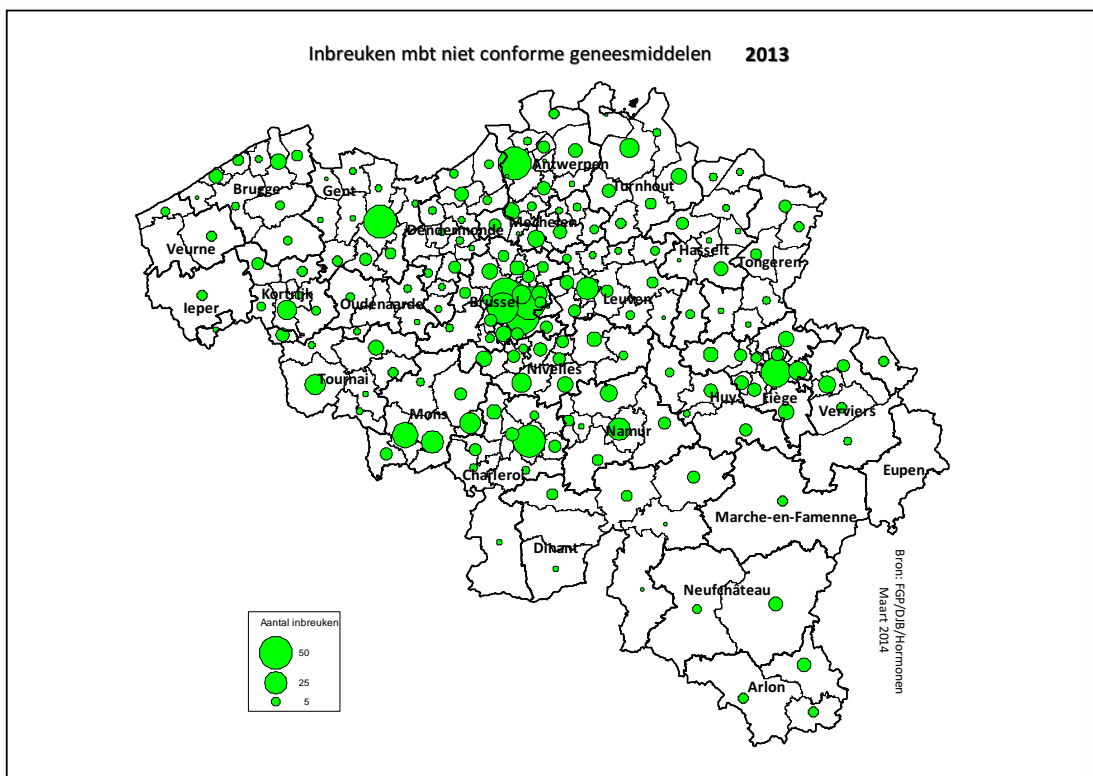
Er bestaat echter weinig beeldvorming van de schade veroorzaakt door niet-conforme geneesmiddelen. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu publiceerde in samenwerking met verschillende landen en de Raad van Europa een studie over schadegevallen van medicrime producten. Het aantal gevallen is beperkt maar daar geeft de studie verschillende redenen voor.²⁵

Bij erkende geneesmiddelen worden bijwerkingen onvoldoende gemeld, maar in het geval van geneesmiddelen die zijn verkregen via het illegale circuit worden bijwerkingen/tekortkomingen nog minder gemeld. De schade kan alleen geregistreerd worden wanneer een arts betrokken wordt bij de klachten. De arts moet de klachten ook kunnen linken aan het product. Bijvoorbeeld bij hartkloppingen na het drinken van een afslankkoffie kan de arts niet uitmaken of het ligt aan de hoeveelheid cafeïne of de aanwezigheid van verboden stoffen zoals sibutramine. Tenslotte vraagt rapportering papierwerk en wanneer een patiënt gunstig reageert op zijn behandeling, verdwijnt de rapportering naar de achtergrond.

Twee van de aanbevelingen zijn sensibiliseringcampagnes voor professionelen in de gezondheidszorg en gemakkelijke rapportering mogelijk maken.

²⁴ http://www.fagg-afmps.be/nl/public_information/ 'Een geneesmiddel is geen snoepje' en 'Geneesmiddelen via internet? Surf niet met uw gezondheid.'

²⁵ VERNHUIS B., e.a. *Identification of health damage caused by Medicrime products in Europe. An exploratory study.* National Institute for Public Health. 2013

DEEL VI: GERECHTE- LIJKE BESLISSINGEN²⁶

1. AANTAL VONNISSEN EN ARRESTEN

	HORMONEN	VOEDSELVEILIGHEID
TOTAAL	55	9
Corr. Rb. Gent	5	
Corr. Rb. Dendermonde	15	3
Corr. Rb. Oudenaarde	1	
Corr. Rb. Brugge	1	
Corr. Rb. Kortrijk	1	
Corr. Rb. Ieper	2	
Corr. Rb. Veurne	2	
Corr. Rb. Antwerpen	2	1
Corr. Rb. Mechelen	1	
Corr. Rb. Turnhout	11	
Corr. Rb. Tongeren	1	
Corr. Rb. Nijvel	3	
Hof van Beroep Gent		
t. Corr. Rb. Kortrijk	1	
t. Corr. Rb. Gent		2
t. Corr. Rb. Dendermonde		1
t. Corr. Rb. Brugge	1	
t. Corr. Rb. Ieper	1	
t. Corr. Rb. Veurne	2	

²⁶ Deze statistische gegevens werden afgeleid uit de rechterlijke beslissingen die aan de Hoofdcoördinator werden overgemaakt. Er wordt geenszins gepretendeerd dat alle in 2013 in kracht van gewijsde getreden vonnissen en arresten verwerkt zouden zijn in deze statistieken.

Hof van Beroep Antwerpen		
t. Corr. Rb. Antwerpen	2	2
t. Corr. Rb. Turnhout	2	
t. Corr. Rb. Hasselt	1	

2. AANTAL VEROORDEELDEN & STRAFMAAT

HORMONEN	VOEDSELVEILIGHEID
----------	-------------------

TOTAAL	92	15
--------	----	----

▪ hoofdgevangenisstraffen	38	9
totaal effectief	16 jaar	1 jaar en 3 maanden
totaal met uitstel	12 jaar en 6 maanden	2 jaar
▪ geldboeten	59	20
totaal effectief	770.383 euro	54.125 euro
totaal uitstel	530.150 euro	82.175 euro
▪ opschorting uitspraak veroordeling	7	
▪ vrijspraak	11	
▪ onbevoegd	7	
▪ werkstraf	970 uren	
▪ bijzondere verbeurdverklaring		415.040 euro
▪ verbeurdverklaring	7.447.657 euro (waarvan 150.000 euro met uitstel) 5 voertuigen	
▪ eenvoudige schuldigverklaring	1	
▪ ontslag van rechtsvervolging		1
▪ verbod tot het houden van dieren	2	

DEEL VII: BEDREIGINGEN

De rol van de Multidisciplinaire Hormonencel bij de behandeling van deze bedreigingen is door de politiehervorming veranderd.

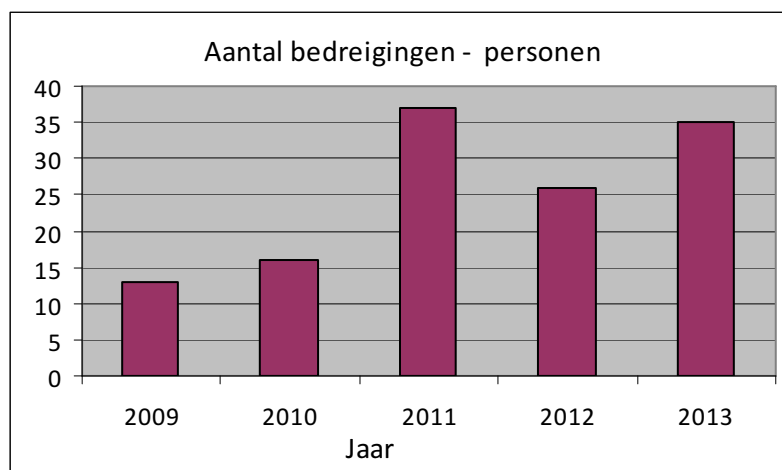
In navolging van de MFO-5²⁷ is het de Algemene Directie Crisiscentrum (ADCC) van het ministerie van Binnenlandse zaken die de beschermingsmaatregelen oplegt aan de lokale politie. In afwachting van deze opgelegde maatregelen neemt de lokale politie op eigen initiatief de nodige beschermingsmaatregelen.

De hormonencel zelf evalueert de bedreiging, zij neemt contact op met de bedreigde persoon en brengt daarna het crisiscentrum op de hoogte.

Controlerende ambtenaren stellen zich bij het uitoefenen van hun functie vooral bloot aan mogelijke vormen van corruptie en aan bedreigingen vanuit het criminele milieu.

Momenteel bestaan deze bedreigingen vooral uit verbaal geweld.

In 2013 waren er 31 dossiers waarbij 35 agenten van het FAVV in de uitvoering van hun taak werden bedreigd. Deze dossiers werden door het FAVV voor verder gevolg overgemaakt aan de Multidisciplinaire Hormonencel. Voor één politiemann werden beschermingsmaatregelen uitgevaardigd.

²⁷ Ministeriële richtlijn MFO-5 van 23 december 2002 houdende de opdrachten van federale aard uit te oefenen door de lokale politie, wat betreft de opdrachten van bijzondere bescherming van personen en onroerende goederen.

DEEL VIII: BESLUIT

De balans voor het aantal inbreuken **illegale vetmesting** blijft de laatste jaren stabiel. Er worden nog steeds hormonale substanties aangetroffen in preparaten maar het gebruik bij de dieren kan moeilijk worden vastgesteld.

Het is intussen 10 jaar geleden dat het mandaat van de multidisciplinaire hormonencel werd uitgebreid met het fenomeen **humane doping**. Het aantal inbreuken stijgt jaar na jaar. Uit studies blijkt dat andere landen met hetzelfde probleem kampen. Doping beperkt zich niet tot sportmiddens maar dringt in alle lagen van de bevolking door. Belgische criminelen spelen op deze groeiende vraag in en produceren hier lokaal hormonale substanties; dit verklaart dan ook de toename van de in beslag genomen grondstoffen. Dit is een alarmerende evolutie en ook hier weer kunnen we spreken van een internationale trend.

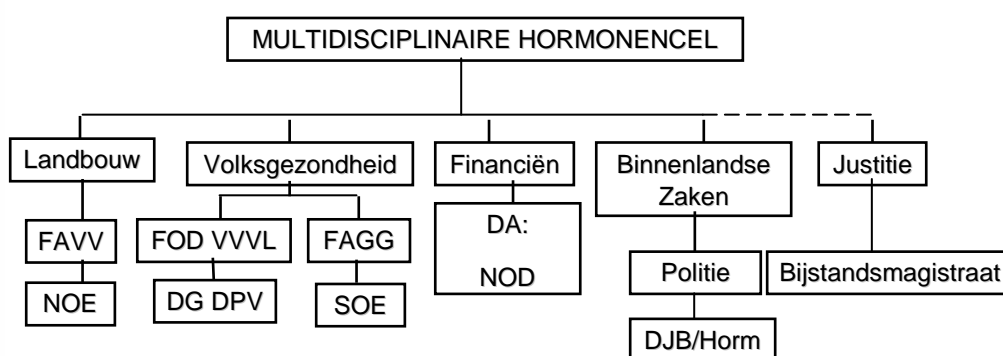
Opsporingsdiensten worden in de praktijk vaker geconfronteerd met dopingsproducten en niet alleen in het kader van onderzoeken naar de handel in humane doping maar ook in het kader van geweldsdelicten (al dan niet intrafamiliaal).

De gevolgen van geweldsdelicten beperken zich niet alleen tot gezondheidsschade bij het individu maar houden ook risico's in voor andere burgers alsook penitentiaire beambten, ... Het stijgende gebruik van injecteerbare middelen brengt ook risico's voor de algemene bevolking mee door onder meer de mogelijke verspreiding van ziektes zoals hepatitis, HIV, ... Sommige landen investeren dan ook terdege in onderzoek naar de omvang en gevolgen van de dopingzwendel.

Door de constant hoge vraag naar **geneesmiddelen** is farmaceutische criminaliteit bijzonder lucratief. Uit de grenscontroles blijkt dat de invoer van illegale geneesmiddelen of voorschriftplichtige geneesmiddelen is toegenomen. De kwaliteit van deze geneesmiddelen is vaak ondermaats en ook het onoordeelkundig gebruik van geneesmiddelen heeft ernstige gevolgen.

Internet heeft een belangrijke, zo niet dominante rol op vlak van distributie. Het gemak waarmee producten via internet kunnen besteld worden maakt het fenomeen echter moeilijk beheersbaar. Er zijn momenteel verschillende initiatieven lopende om de illegale internetverkoop aan banden te leggen.

Bijlage 1: Overzicht Multidisciplinaire Hormonencel

FAVV :	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
NOE:	Nationale Opsporingseenheid van het FAVV verbindingsambtenaar: de heer W. Gillis
FOD VVVL DG DPV:	Federale Overheidsdienst Volksgezondheid Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Directoraat Generaal Dier, Plant en Voeding verbindingsambtenaar: de heer L. Derolez
FAGG:	Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
SOE:	Speciale Onderzoekseenheid van het FAGG verbindingsambtenaar: de heer R. Vancauwenberghe
DA: NOD:	Douane en Accijnzen: Nationale OpsporingsDirectie verbindingsambtenaar: de heer O. Hons
FGP/DJB/Horm:	Federale Gerechtelijke Politie Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen goederen Dienst Hormonen en Doping verbindingsambtenaar: de heer J. Van den Boeynants
Bijstandsmagistraat:	Parket-generaal Gent de heer F. Clarysse

Bijlage 2: Aanwijzingen - art 8 van de wet van 15 juli 1985

Het begrip aanwijzingen wordt in de wet niet gespecificeerd maar is door de Interdepartementale Coördinatiecel voor de Controle op de Voedselveiligheid vastgelegd.

Als mogelijke aanwijzingen kunnen worden beschouwd:

- een niet conform monster na een gerichte monsterneming
- het aantonen van verboden stoffen in het slachthuis
- het vaststellen van zaken die het gebruik van de stoffen laten vermoeden (injectieplaats, verdachte flacons,...)
- inlichtingen omtrent een verdenking van het gebruik van stoffen bedoeld in de wet van 15 juli 1985
- de aanwezigheid van dieren met fysieke kenmerken waardoor het gebruik van deze stoffen kan worden vermoed
- de vaststelling van abnormale slachturen in het slachthuis
- het feit dat delen werden geamputeerd (oren, staart,...)
- onjuiste identificatiegegevens, zoals oormerken die ontbreken of verschillen met het runderpaspoort en vervalste documenten
- een aanvankelijk proces-verbaal (parket, klacht,...)
- belastende documenten, verklaringen
- het bezit van hormonale producten
- een zeer hoog slachtgewicht bij vrouwelijke runderen (> 630 kg)
- resultaten 'niet aan alle criteria voldaan'

Bijlage 3:

Analyseresultaten ‘niet aan alle criteria voldaan’

Analyseresultaten ‘niet aan alle criteria voldaan’ zijn resultaten waar er vermoedens zijn van externe toediening maar die niet voldoen aan de wettelijke voorwaarden om als “niet conform” te beschouwen.

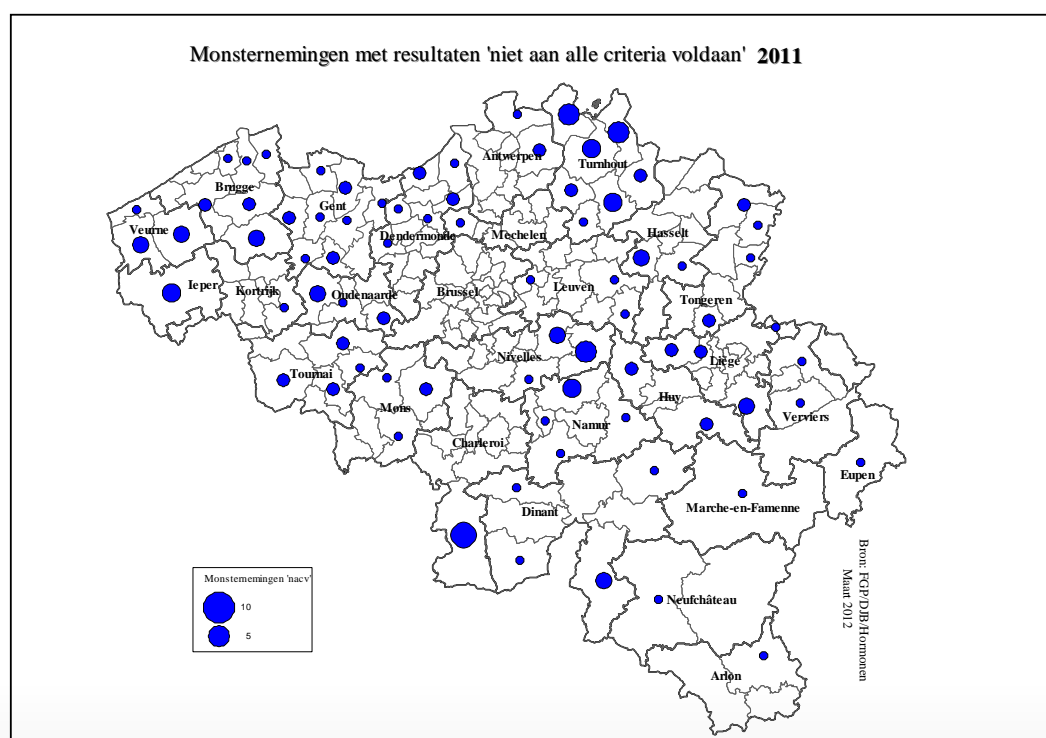
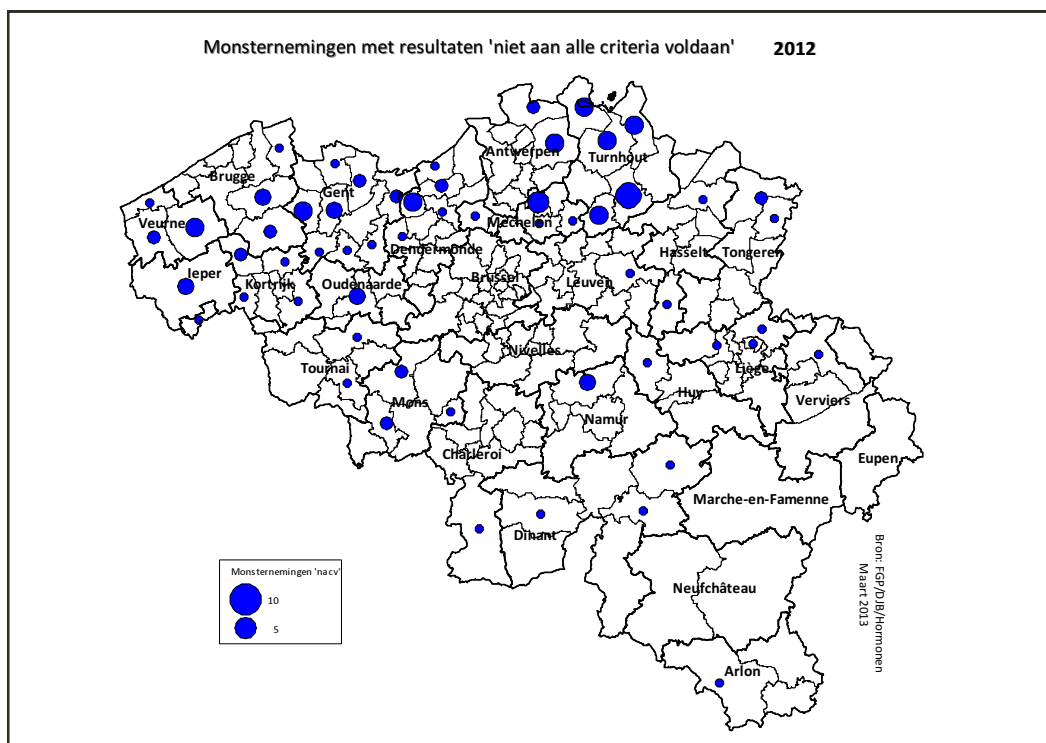
Er zijn verschillende mogelijkheden die tot een resultaat ‘niet aan alle criteria voldaan’ leiden:

- 1) hoge concentraties natuurlijke stoffen kunnen worden teruggevonden maar het kan niet wetenschappelijk worden bewezen dat het om externe toediening gaat
- 2) kleine concentraties stoffen kunnen worden teruggevonden die zeker extern zijn toegediend maar waarvan de concentratie te laag ligt om te vervolgen, de kans op een tegenstrijdige tegenanalyse is te groot
- 3) producten kunnen worden teruggevonden in een matrix die niet erkend is waardoor vervolging niet mogelijk is
- 4) producten kunnen worden teruggevonden volledig conform de procedures maar er is onvoldoende restmateriaal voor tegenanalyse waardoor dit als conform moet worden beschouwd.

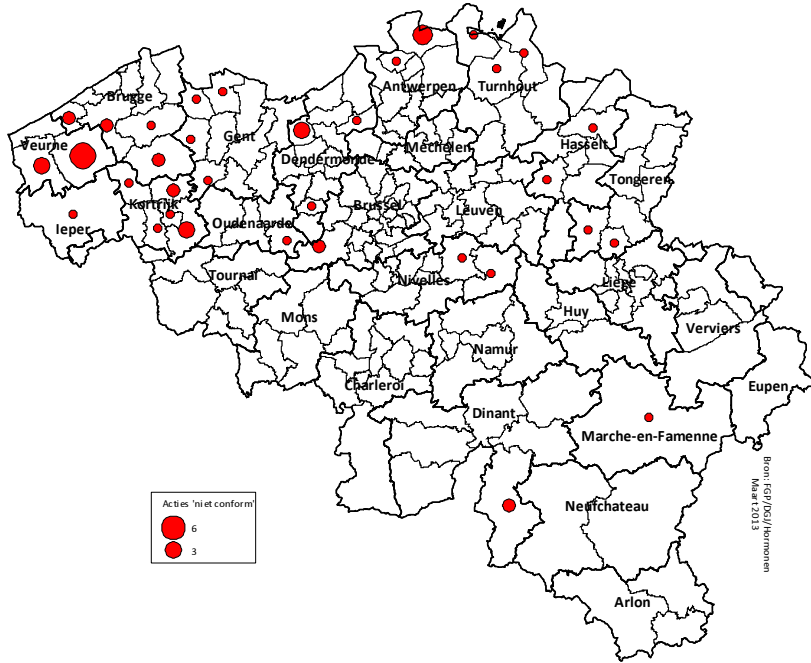
De meeste aangetroffen sporen betreffen progesteron, prednisolone en betaboldenone.

De relevantie van de informatie van het aantreffen van deze producten wordt soms in vraag gesteld aangezien het niet is bewezen dat er illegale groeistimulators zijn toegediend. De discussie draait om het feit of deze stoffen al dan niet endogeen zijn.

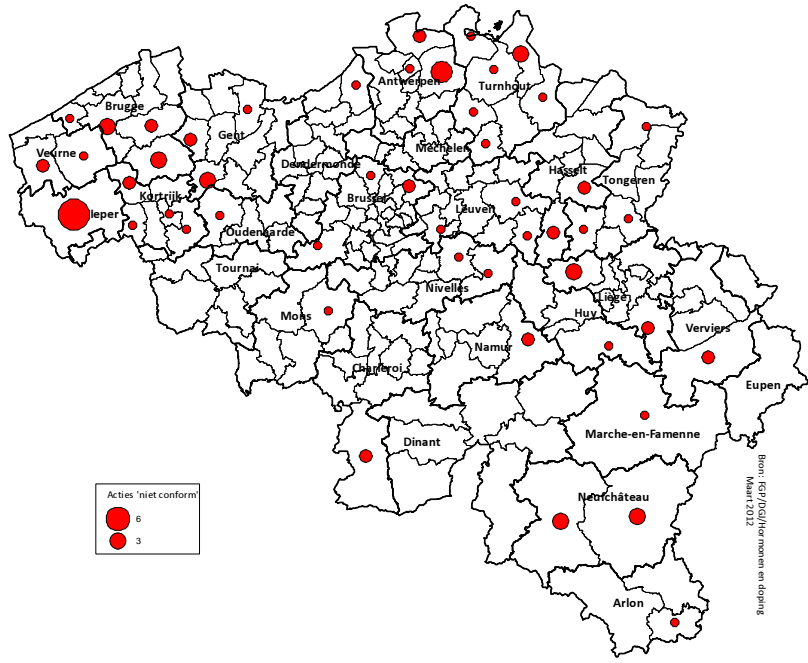
Bijlage 4: Kaarten 2012 en 2011

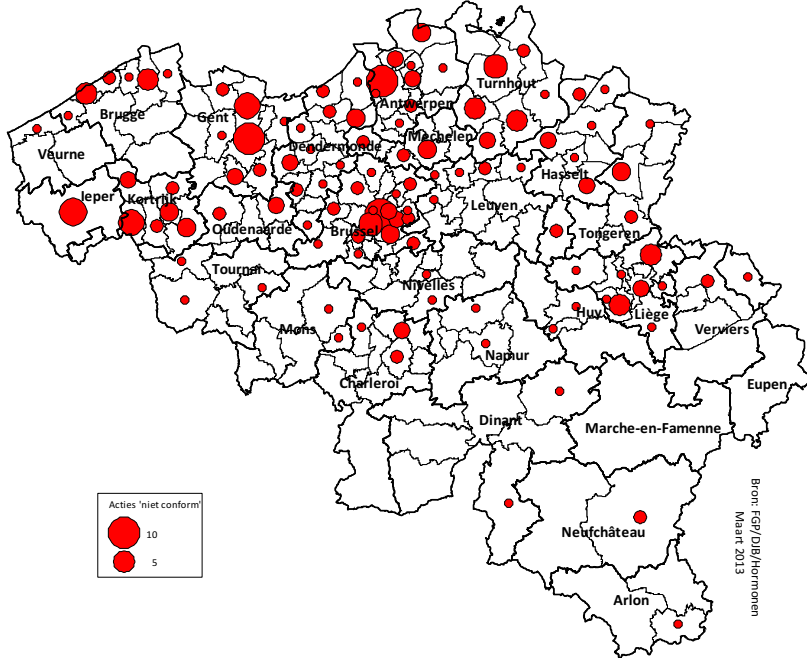
Acties met resultaten 'niet conform' in het kader van gebruik/zwendel van hormonen en doping bij dieren **2012**

Acties met resultaten 'niet conform' in het kader van gebruik/zwendel van hormonen en doping bij dieren **2011**

Acties met resultaten 'niet conform' in het kader van zwendel in 'humane doping' 2012

Acties met resultaten 'niet conform' in het kader van zwendel in 'humane doping' 2011

